

داکتر برکت الله دانشور

شفاعت

شفاعت در لغت به معنی معاونت و یاری کردن و نیز عبارت است از وساطت و میانجی گری بین دونفر، شفاعت در روز قیامت نزد خداوند متعال به واسطه مقربین درگاه آلهی با اذن الله صورت می گیرد . عبارتی در کتب عقاید اهل سنت و جماعت به شکل ذیل آمده است .

الشفاعة ثابتة للرسول والاختیار فی حق اهل الکبائر

ترجمه : شفاعت پیامبران و اختیار در حق مرتکبان کبیره ثابت و قطعی است .

ثبوت شفاعت باسناد آیات متعدد در قرآن عظیم الشان و احادیث صحیح و متواتر حضرت رسول (ص) ثابت است ، نمونه های از آیات قرآنی که کلمات و مفهوم شفاعت را افاده می نمایند تذکر می دهیم :

سوره محمد آیه 19 - واستغفر لذنبک وللمؤمنین وللمؤمنات ...

برای گناهانت و برای مردان و زنان مومن آمرزش بخواه .

سوره بقره آیه 255 - من ذی الذی یشفع عنده الا باذنه ...

کیست آنکه در پیشگاه خداوند میانجیگری کند مگر به اذن او .

سوره مدثر آیه 48 - فما تنفعهم شفاعه الشافعیین ..

پس شفاعت هیچ شفاعت کننده سودی بحال شان نخواهد داشت (دربارہ کفار) .

درباره شفاعت احادیث زیادی هم از پیامبر بزرگ اسلام روایت شده است بطور مثال :

رسول خدا (ص) میفرمایند : شفاعتی لاهل الکبائر من امتی .

شفاعت من برای مرتکبان گناه کبیره از امت من است .

در دعاهاى که برای اموات انجام می شود یکی این است که خداوند بزرگ متوفی را داخل شفاعت کبری (عظمی) حضرت محمد (ص) گرداند .

مفهوم از شفاعت کبری این طور بیان شده است :

هی شفاعه النبى (ص) التی اکرمه الله بها لانصراف الناس جميعا من زحام المحشر وشدائده واراحتهم من هول الموقف وطول الانتظار .

شفاعتی است که خداوند برای نبی کریم (ص) عزت و کرامت داده است برای نجات مردم از زحمت های

روز محشر و قیامت و خلاصی از هول و ترس آن روز و طولانی بودن انتظار در محاسبه اعمال . که این

شفاعت در قرآن عظیم الشان در سوره اسراء به مقام محمود اطلاق شده است که با سوال اصحاب از

نبی کریم (ص) تفسیر مقام محمود به شفاعت کبری شده است .

انواع شفاعت :

شفاعت عظمی که بالاترین شفاعت است و مخصوص به پیامبر بزرگ اسلام است .

واقسام شفاعت دیگری هم است که به پیامبر اسلام تعلق دارد .

1.. شفاعت نبی کریم (ص) درباره داخل شدن یکتعداد مومنین در جنت بدون حساب .

پیامبر (ص) می فرماید : وعدنی ربی ان یدخل الجنه من امتی سبعین الفا بغير حساب .

پروردگارم برایم وعده داده است که هفتاد هزار از امت من بدون حساب داخل جنت می گردند .

2.. شفاعت نبی کریم (ص) در بیرون نمودن گنهکاران از آتش دوزخ .

حضرت انس بن مالک روایت می کند ، قال رسول الله (ص) : شفاعتی لاهل الکبائر من امتی

داکتر برکت الله دانشور

3.. شفاعت رسول خدا (ص) درباره گروهی که مستحق دوزخ اند . اما با شفاعت آنحضرت نزد خداوند داخل دوزخ نمی شوند .

4.. شفاعت پیامبر بزرگ اسلام برای اهل جنت جهت زیاده ساختن در ثواب شان وبالابردن درجات شان در بهشت .

اقسام شفعاء (شفاعت گران)

غیر از پیامبر اسلام محمد مصطفی (ص) شفاعت سائر پیامبران برای امتان شان .
شفاعت ملائکه ، صدیقین ، شهداء و صالحین با درجات متفاوتی که نزد الله سبحانه تعالی دارند .
درباره شهداء راه خداوند حدیثی داریم که پیامبر خدا (ص) می فرمایند :

یشفع الشهید فی سبعین من اهل بینه :

شهید تا 70 نفر از اهل بیت خود را شفاعت کرده می تواند .

شفاعت فرزندان صالح و فرزندانی که در صغارت فوت می کنند در حق پدران و مادران شان .

شفاعه القرآن العظیم

القرآن شافع من جعله قاده الی الجنه ومن جعله خلفه ساقه الی النار .

قرآن عظیم الشان شفیع است برای شخصی که به آن انس کرده باشد ، کسی که پیروی قرآن کریم را کند و بآن عمل کند و به قرائت مشغول باشد او را بسوی جنت می کشاند و کسی قرآن پشت سر نماید او را به دوزخ می کشاند .

شروط تحقق شفاعت :

1.. ان یاذن الله للشافع فی ان یشفع (من ذی الذی یشفع عنده الا باذنه)

خداوند اجازه شفاعت را برای شفیع کننده بدهد .

2.. ان یرضی الله عن المشفوع له ولایرضی الا لمن کان قد مات علی التوحید .

قال تعالی : ولایشفعون الا لمن ارتضی (انبیاء 28) ترجمه آیه (هیچ یک شفاعت کرده نمی تواند بغیر از اینکه خداوند از شفاعت شده راضی باشد) .

در صورتیکه خداوند از شفاعت شده راضی باشد یعنی به وحدانیت از دنیا رفته باشد یعنی ایمان و اعتقاد درست داشته باشد .

روی این اساس شفاعت در حق کفار نمی شود ، چون از ایشان خداوند راضی نیست و عقیده درست ندارند .

مسئله اذن و رضا هر دو در این آیه کریمه جمع شده است :

یومئذ لا تنفع الشفاعه الا من اذن له الرحمن ورضی له قولا (طه 109)

شفاعت هیچکس در آرزوی سودی ندارد مگر اینکه خداوند رحمن برایش اجازه دهد و واز او راضی باشد .